

SINAI MÜLKİYET HAKLARI

Av. Dr. Cahit SÜLÜK

www.suluk.com.tr

suluk@suluk.com.tr

2 Mayıs 2019

ARGEMIP - PENDİK

Fikri Mülkiyet Hukuku

Cahit SULUK • Rauf KARASU • Temel NAL

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu (SMK) esas alınarak kaleme alınan kitapta gerek telif hakları ve gerekse sınai haklarla ilgili tüm konular incelenmiştir.

Kitap, fikri mülkiyet hukukuna ilişkin temel bilgileri içermektedir. Ders kitabı formatında kaleme alınan eser, hukukçuların yanında fikri mülkiyet hukukuna ilgi duyan meslek birliklerinin çalışanları ile marka-patent vekili, mimar, mühendis, işletmeci, iktisatçı, tasarımcı ve yazılımcı gibi tüm kesimlere hitap etmektedir. Eser, fikri mülkiyet hakları konusunda bilgi edinmek isteyen her kesimin başvurabileceği bir bilgi kaynağıdır. Bu hedefe uygun olarak doktriner tartışmalardan özenle kaçınılmış ve hukukçu olmayanların da anlayacağı bir dilin kullanılmasına özen gösterilmiştir.

Fikri Mülkiyet Hukuku

SULUK
—
KARASU
—
NAL

2.
Baskı

Cahit SULUK • Rauf KARASU • Temel NAL

Fikri Mülkiyet Hukuku

- Fikir ve Sanat Eserleri •
 - Marka •
 - Patent •
- Faydalı Model •
- Tasarım •
- Coğrafi İşaret •
- Geleneksel Ürün Adı •
- Yeni Bitki Çeşidi •
- Entegre Devre Topografyası •
- Ticaret Unvanı ve İşletme Adı •
- Alan Adı •
- Haksız Rekabet •

seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar
Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak
No:13 Çankaya | ANKARA
Tel: (312) 435 30 30 Faks: (312) 435 24 72
www.seckin.com.tr seckin@seckin.com.tr

00,00 TL

ISBN 978 975 02 5116 0
9 789750 025116

Kategori:
Hukuk
Konu:
Fikri ve Sınai
Mülkiyet Hukuku

seçkin

seçkin

Bilgi Kaynakları

www.turkpatent.gov.tr

www.fikrimulkiyet.com

I. Fikri Mülkiyet Hakları

II. Patentler

III. Çalışan Buluşları

IV. Faydalı Modeller

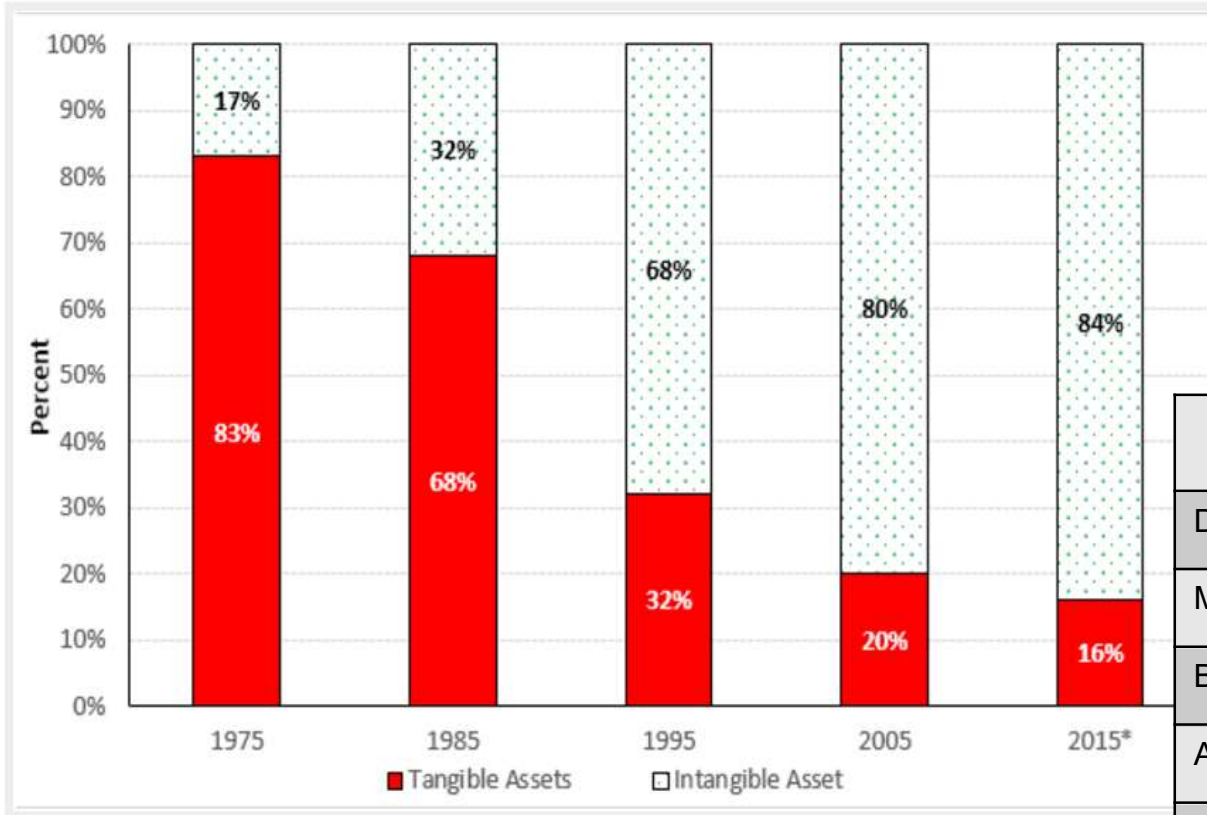
V. Tasarımlar

VI. Ortak Hükümler

I. FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI

ŞİRKET VARLIKLARI

TANGIBLE VS. INTANGIBLE ASSETS FOR S&P 500 COMPANIES: 1975-2015⁷

MADDİ VARLIKLAR	MADDİ OLMAYAN VARLIKLAR
Donanım – Ekipman	Ticari markalar
Makine- araç gereç	Franchiselar
Bina	Telif
Araç- vasıta	Lisanslar
Stok – mal	İtibar
Arazi	Patent
Cash	Know-howlar

2015 VERİLERİ

Dünyanın 17. büyük ekonomisi

Kişi başına gelir 9,261 USD

2023'te küresel marka hedefi: 10

Küresel marka sayısı: 0

Bu ilaçtan elde edilen yıllık gelir

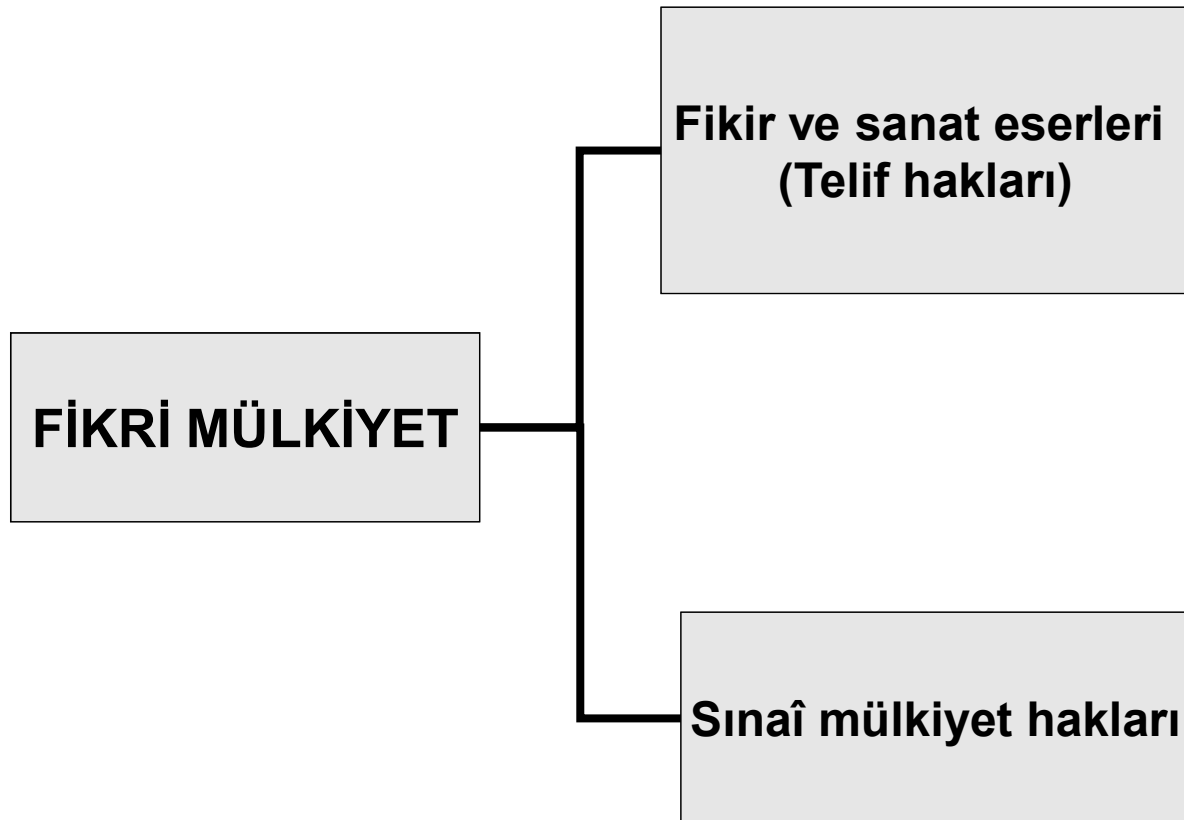
10 milyar \$

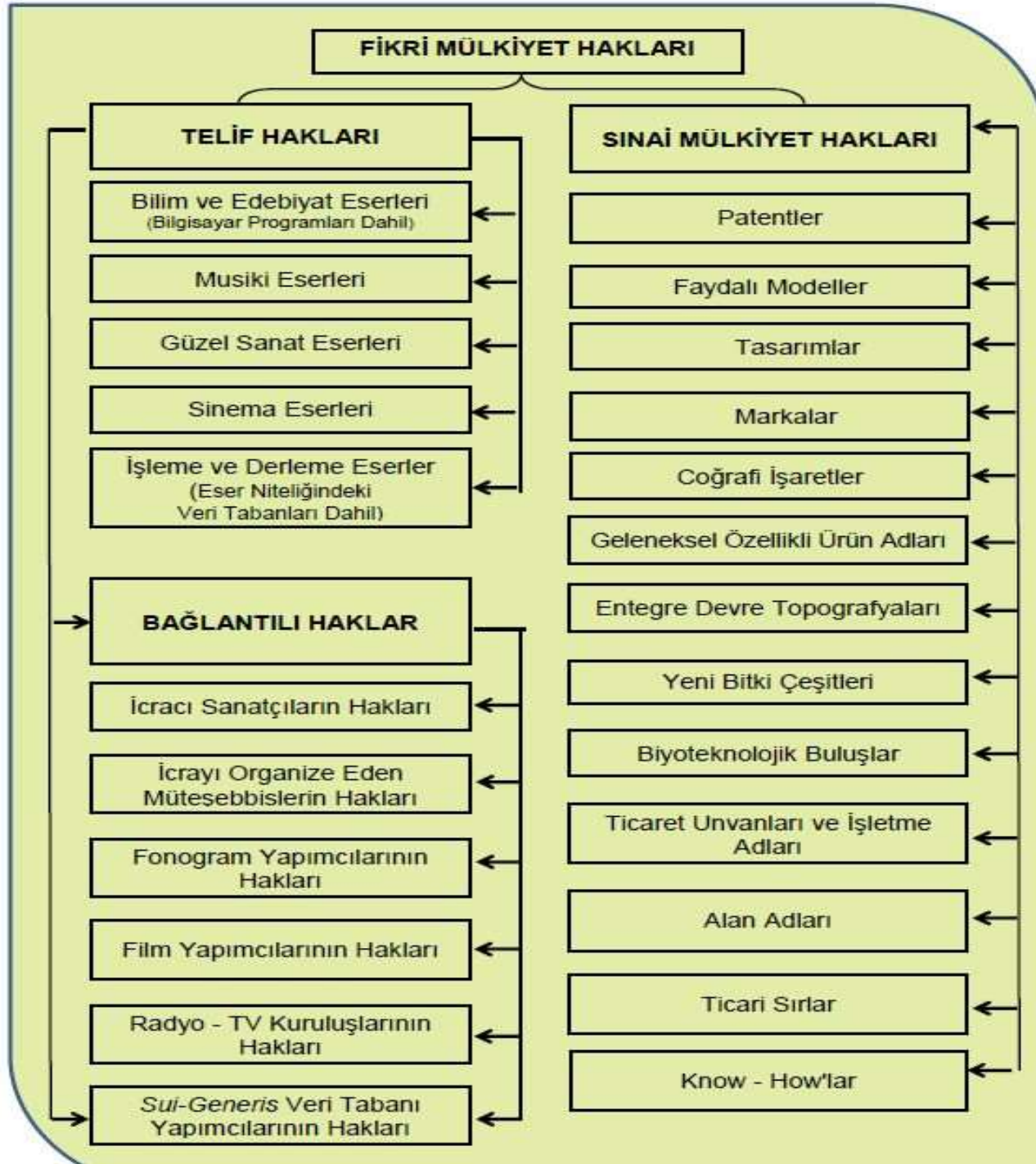
**Türkiye'nin yař meyve-sebze
ihracatı yıllık toplam**

2 milyar \$

Fikri Mülkiyet Kavramı

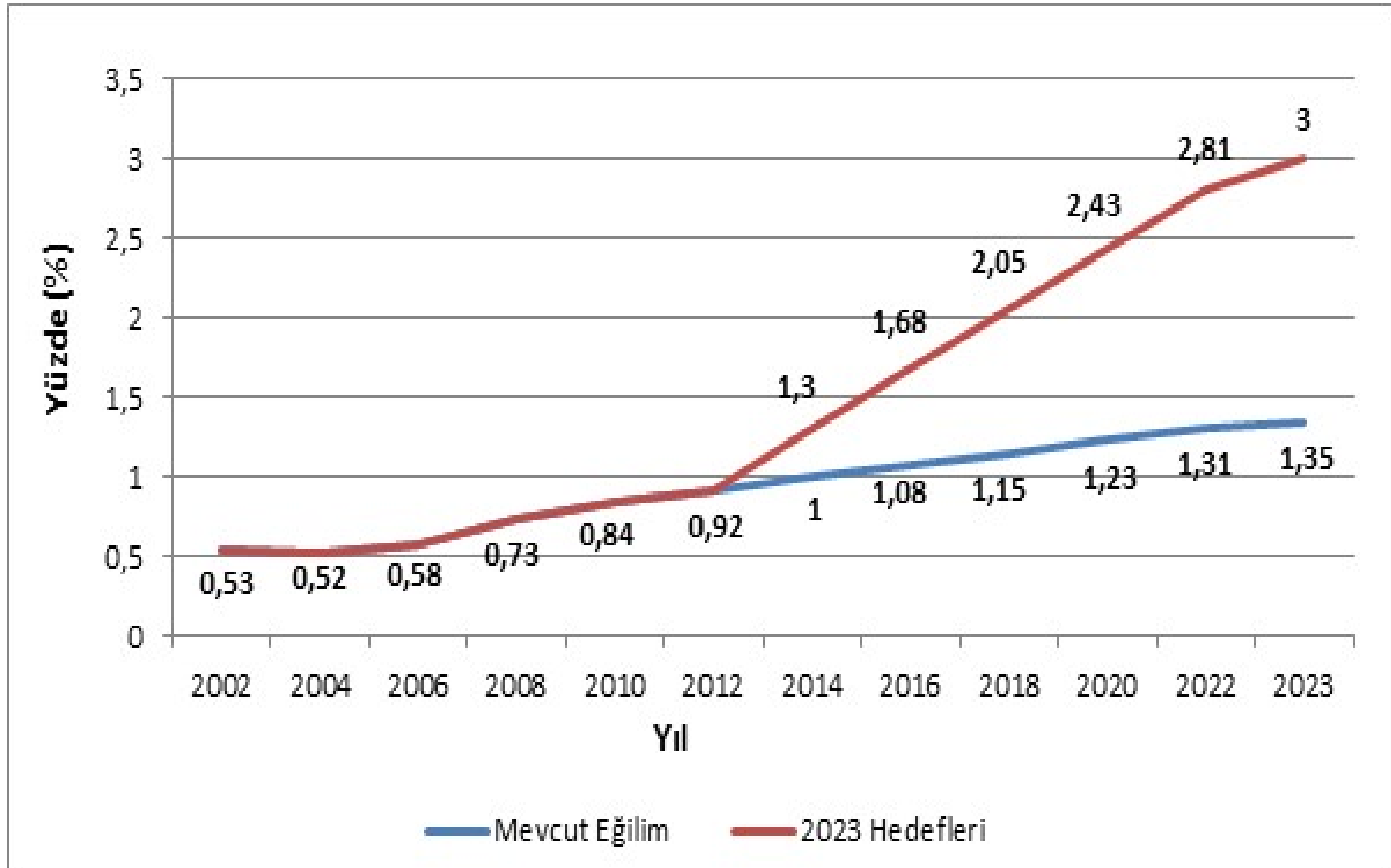

Korumanın Amaçları / Nedenleri

1	Buluşçuyu / Tasarımcıyı / Eser sahibini teşvik ve ödüllendirme
2	Bilgi paylaşımı
3	Rekabeti teşvik
4	AR-GE'yi özendirme
5	Yabancı yatırımcıyı teşvik
6	Uluslararası ilişkiler

Ar - Ge (2014)

6769 Sayılı SMK Önemi

- Tek düzenleme
- Bilgi ekonomisinin hukuki alt yapısı
- 20-30 yıllık döneme derin etki

Toplam 199 madde ve beş kitaptan oluşuyor

1. Marka
2. Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı
3. Tasarım
- 4. Patent ve faydalı model**
5. Ortak ve diğer hükümler

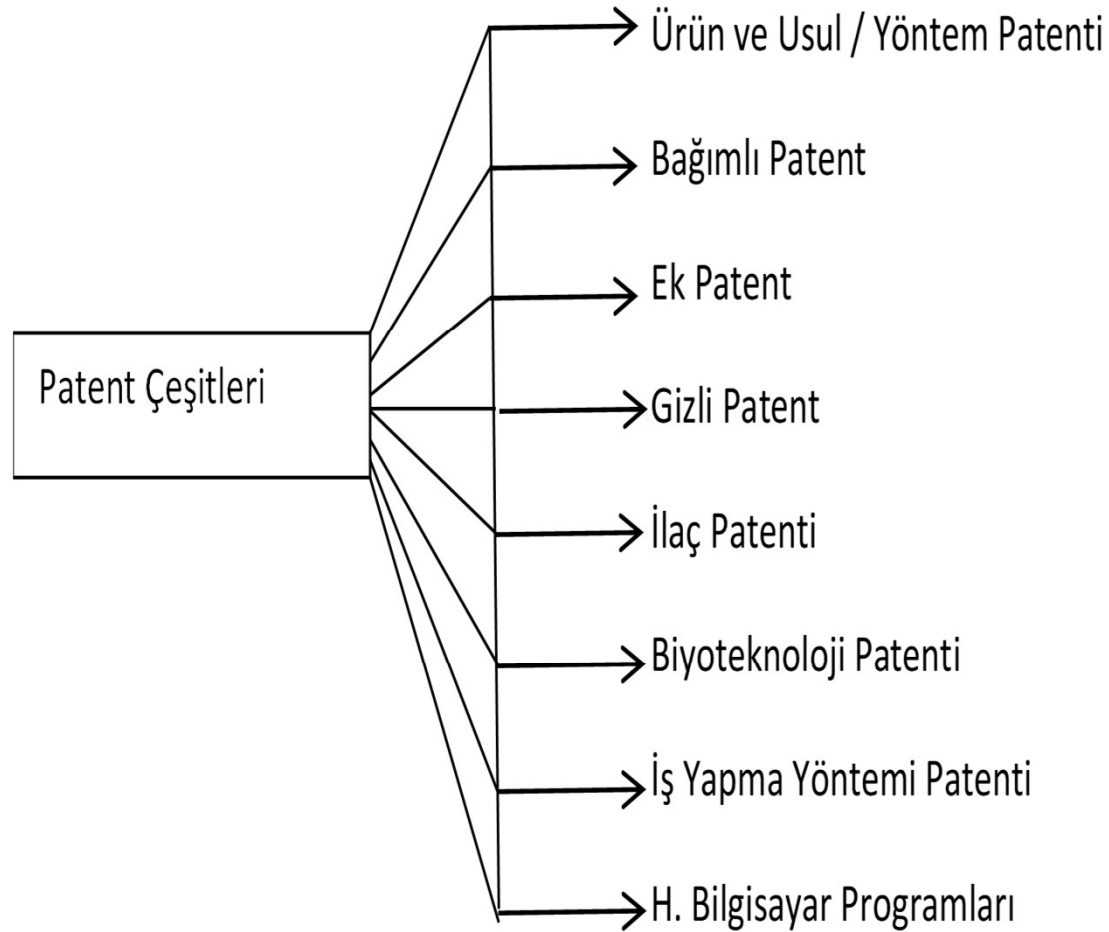
Ayrı düzenlemeler:

1. Bitki Çeşitleri,
2. Entegre Devreler

II. PATENTLER

- Patent, teknik yönü olan buluşlara verilir.
- Buluş; teknik sahada spesifik bir sorunun çözümüne ilişkin insan fikridir.
- Keşif - Buluş

Patent Çeşitleri

Koruma Şartları

- i. Dünya çapında yenilik
- ii. Buluş basamağı (aşikar olmama)
- iii. Sanayiye uygulanabilirlik

Tekniğin bilinen durumuna dahil olmayan buluş yenidir.

Yeniliğin Etkilenmemesi

Başvurudan önceki 12 ay içinde yapılan açıklamalar buluşun yeniliğini etkilemez (TR)

Buluş Basamağı

Bir buluş, ilgili olduğu teknik alandaki bir uzman tarafından, tekniğin bilinen durumundan aşikar bir şekilde çıkarılamıyorsa, **buluş basamağı** aşmıştır.

Sanayiye Uygulanabilirlik

Buluş, tarım dahil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikteyse **sanayiye uygulanabilir** kabul edilir.

Patentlenemez Konular

- i. Keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler,
- ii. Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler,
- iii. Bilgisayar programları,
- iv. Estetik niteliği bulunan mahsuller, edebiyat ve sanat eserleri ile bilim eserleri,
- v. Bilginin sunumu.

Patentlenemez Buluşlar

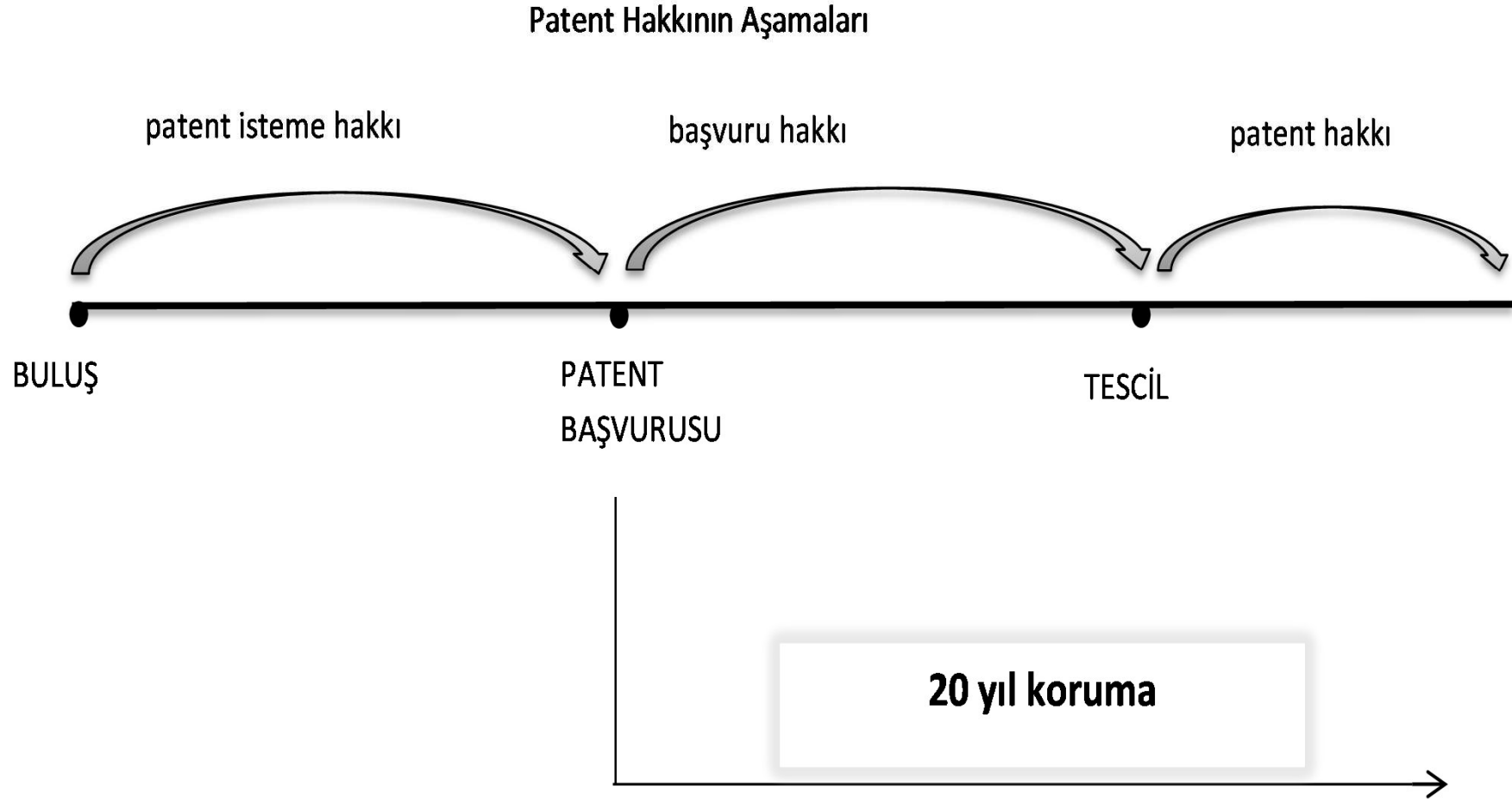

- i. Kamu düzeni ve genel ahlaka aykırı buluşlar,
- ii. Mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler hariç olmak üzere bitki çeşitleri veya hayvan ırkları ile bitki veya hayvan üretimine yönelik esas olarak **biyolojik işlemler**,
- iii. İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak **teşhis yöntemleri** ile cerrahi yöntemler dahil tüm **tedavi yöntemleri**,
- iv. Oluşumunun ve gelişiminin çeşitli aşamalarında insan bedeni ve bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi de dahil olmak üzere **insan bedeninin öğelerinden birinin sadece keşfi**,
- v. İnsan **klonlama** işlemleri, insan eşey hattının **genetik kimliğini** değiştirme işlemleri, insan embriyosunun sınav ya da ticari amaçlarla kullanılması, insan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın hayvanlara acı çektirebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucu elde edilen hayvanlar.

- Tescile karar vermek
- Tarifnamenin yazılması

- Ulusal
- Bölgesel
- Uluslararası

Patent Hakkının Aşamaları

Korumanın Kapsamı

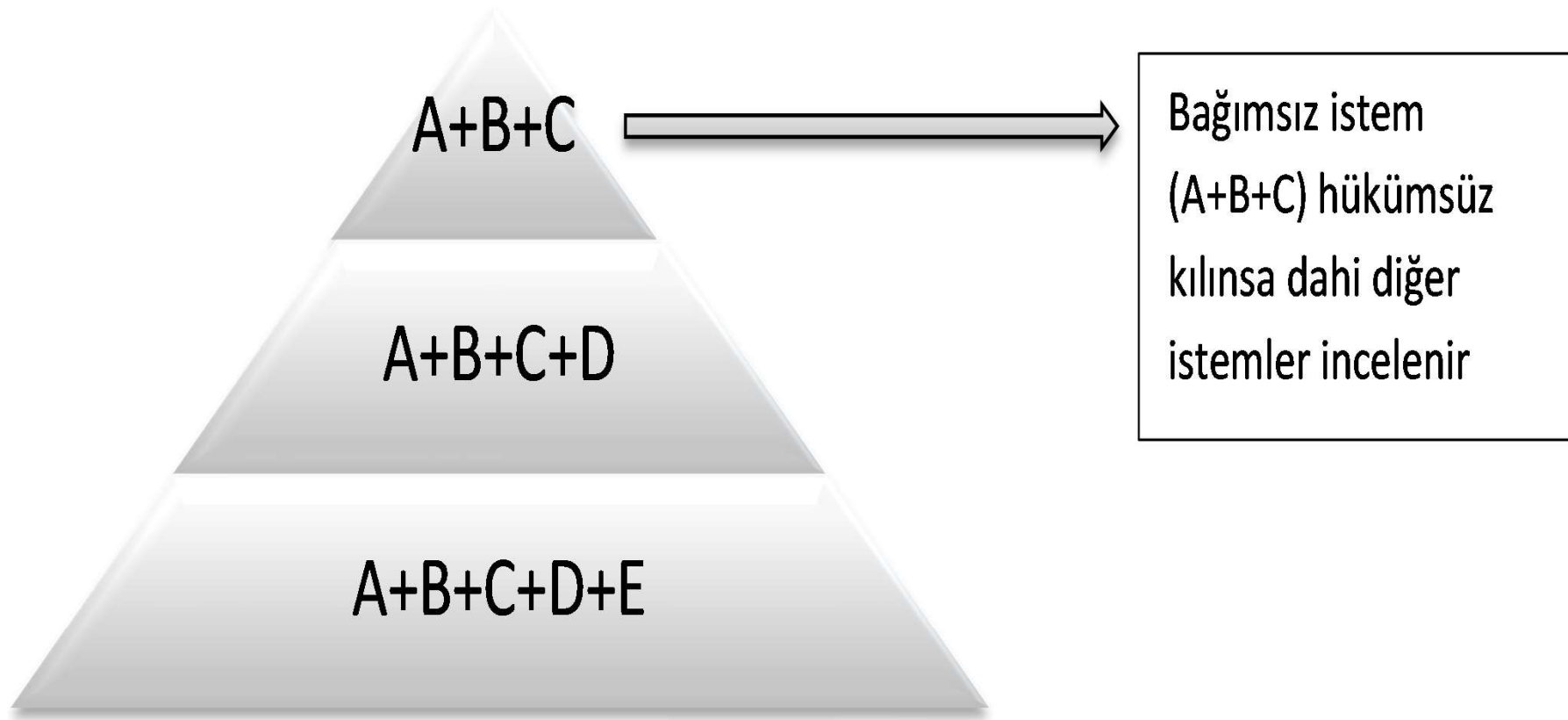
- i. Patent konusu **ürünün** üretilmesi, satılması, kullanılması veya ithal edilmesi ya da bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması,
- ii. Patent konusu **usulün** kullanılması,
- iii. Kullanılmasının yasak olduğu bilinen veya bilinmesi gereken patentli bir usulün kullanılmasının başkalarına teklif edilmesi,
- iv. Patent konusu usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satılması, kullanılması, ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması.

- i. Sınai veya ticari bir amaç taşımayan ve **özel** maksatla sınırlı kalan fiiller,
- ii. Patent konusu buluşu içeren **deneme amaçlı** fiiller,
- iii. **İlaçların ruhsatlandırılması** ve bunun için gerekli test ve deneyler de dahil olmak üzere patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller,
- iv. Sadece bir **reçetenin oluşturulması** için eczanelerde yapılan ilaçların seri üretimi olmadan hazırlanarak kullanılması ve bu şekilde hazırlanan ilaçlara ilişkin fiiller,
- v. **Gemi, uzay** aracı, uçak ve kara nakil aracı ile hava araçları istisnası.

Hükümsüzlük nedenleri:

1. Patent verilebilirlik şartlarına aykırılık,
2. Buluşun, yeterince açıklanmaması,
3. Patent konusu, ilk başvurunun kapsamını aşması,
4. Patent sahibinin, gerçek hak sahibi olmaması,
5. Patentin sağladığı koruma kapsamının aşılması.

Hükümsüzlük Analizi

Hükümsüzlük Analizi

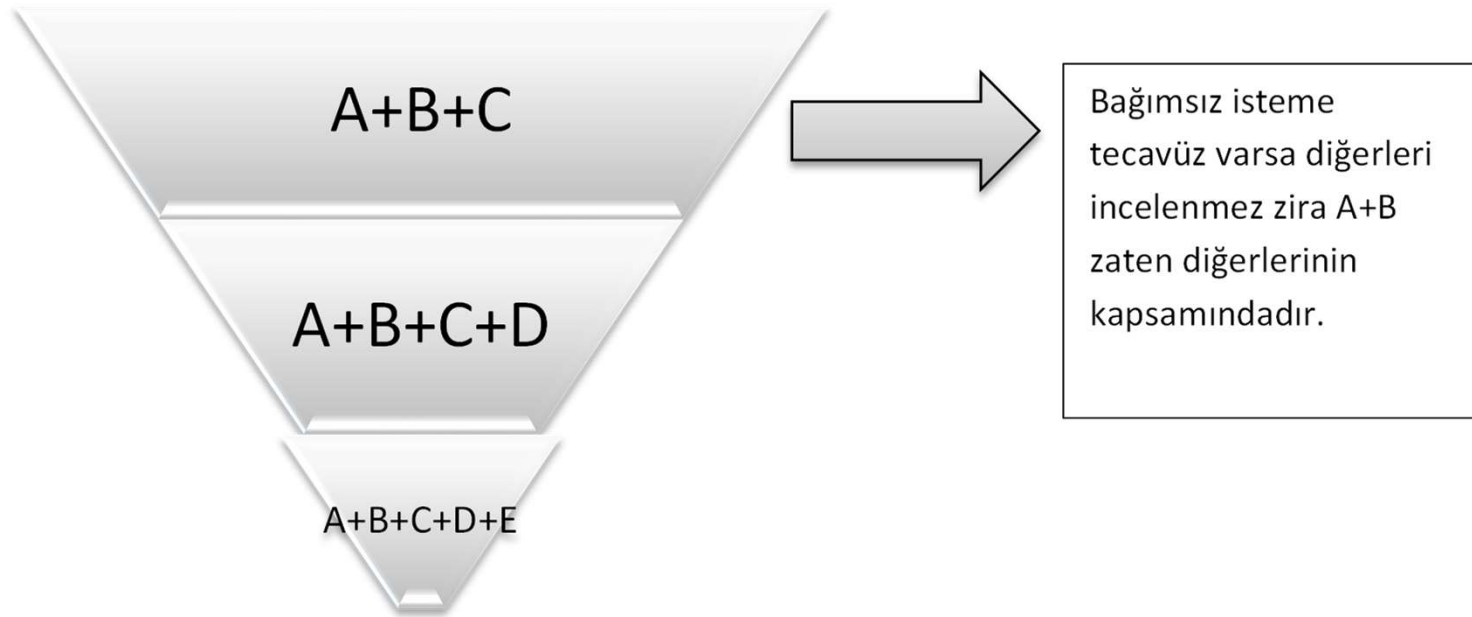
1. Doğrudan tecavüz; Birebir taklit
2. Dolaylı tecavüz
 - a) Yardım yoluyla tecavüz; Esaslı unsurların mütecavize verilmesi
 - b) Eşdeğer yoluyla tecavüz; Eşdeğer unsurların kullanılması; işlev-yol-sonuç testi.

Tecavüz Halleri

1. İzinsiz bir şekilde buluş konusu ürünü kısmen veya tamamen **üretme** sonucu taklit etmek,
2. Bildiği veya bilmesi gerektiği halde tecavüz yoluyla üretilen ürünleri **satmak**, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak ya da bu ürünlerle ilgili sözleşme yapmak için icapta bulunmak,
3. İzinsiz şekilde patentli usulü kullanmak veya bu **usulün** izinsiz kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği halde usulle doğrudan doğruya elde edilen **ürünleri satmak**, dağıtmak ya da başka şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak veya bu ürünlerle ilgili sözleşme yapmak için icapta bulunmak,
4. **Gasp**,
5. Lisans veya zorunlu lisansa konu hakları **izinsiz genişletmek** veya üçüncü kişilere devretmek.

Tecavüz Analizi

Tecavüz Analizi

- 1. Patent ihlaline cezai yaptırım öngörülmedi**
- 2. Patentlerde tescil sonrası itiraz kabul edildi**
- 3. İncelemesiz patent sistemi kaldırıldı**

III. ÇALIŞAN BULUŞLARI

- 1. Özel Sektör Çalışanlarının Buluşları**
- 2. Kamu Çalışanlarının Buluşları**
- 3. Yükseköğretim Kurumlarında Geliştirilen Buluşlar**
- 4. Kamu Destekli Projelerde Geliştirilen Buluşlar**

İş Sonuçlarının Sahipliği

İş hukuku: İş verimi sonuçları işverene aittir.

Patent hukuku: Buluşun sahibi buluşçudur.

1. Hakkın sahibi buluşçudur. Buluşçu, buluşu geliştiren gerçek kişidir/insandır.
2. Çalışan-işveren ilişkisinde hak sahibi işverendir. Ancak çalışanın, ***makul bir bedel*** talep etme hakkı vardır.

“Çalışan buluşu, çalışan tarafından gerçekleştirilen patent veya faydalı modellerle korunabilir nitelikte olan hizmet buluşlarını veya serbest buluşları” kapsar.

Hizmet Buluşu - Serbest Buluş

Hizmet Buluşları	Çalışanın, işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği buluş / iş görme borcunun konusu buluşlar
	Büyük ölçüde işletme veya kamu idaresinin deneyim ve çalışmalarına dayanan buluş,
Serbest Buluşlar	Çalışan tarafından geliştirilmekle birlikte yukarıda sayılanların dışında kalan buluşlar

- i) Öğretim elemanları
- ii) Öğrenciler
- iii) Stajyerler
- iv) Kamu çalışanları

Bildirim sisteminin bir gereği olarak çalışan, bir hizmet buluşu yaptığında, buluşunu *gecikmeksizin yazılı olarak* işverene bildirmekle yükümlüdür

Bir serbest buluşun, işverenin faaliyet alanı içinde değerlendirilebilir olmadığı açıkça, çalışanın bildirim yükümlülüğü yoktur.

Bildirim Yüklümlülüğünün İhlali

Çalışan, usulüne uygun bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle işveren aleyhine ***doğın zararlarından*** sorumludur.

Tam ve Kısmi Hak Talebi

İşveren, buluş üzerinde *tam veya kısmi hak talep* edebilir. İşveren bu talebini, çalışanın bildiriminin kendisine ulaştığı tarihten itibaren *dört ay içinde yazılı olarak* çalışana bildirmek zorundadır

Hak Talebinin Hukuki Sonucu

- İşverenin tam hak talebinin çalışana ulaşmasıyla hizmet buluşu üzerindeki tüm haklar, başkaca bir iş ve işleme gerek kalmaksızın işverene geçer.
- Çalışanın da *makul bedel* talep etme hakkı doğar.
- İşveren, kural olarak patent başvurusu yapmakla yükümlüdür.

İşverenin Başvuru Yapma Yükümü

İşveren, tam hak talebinde bulunmuşsa patent başvurusunu ilk olarak Türk Patente yapmakla yükümlüdür. Fakat işveren, *işletme menfaatleri gerektiriyorsa* patent başvurusu yapmaktan kaçınabilir.

Bu halde bedelin hesabında, patent alınmamasından kaynaklanan çalışan aleyhine muhtemel ekonomik kayıplar göz önünde tutulur.

Başvuru Yükümlülüğünü Kaldıran Nedenler

- a. Hizmet buluşunun serbest buluş niteliği kazanması,
- b. Çalışanın, buluş için başvuru yapılmamasına rıza göstermesi,
- c. İşletme sırlarının korunmasının başvuru yapmamayı gerektirmesi.

İki Kalem Bedel

1. Teşvik Ödülü

2. Makul Bedel

Teşvik Ödülü

Teşvik ödülü, patent başvurusunun (veya tam hak talebi yapılmasının) bir karşılığı olarak ödenir.

Teşvik ödülü, patent başvurusunun şekle uygunluk bildiriminin işverene ulaşmasından itibaren iki ay içinde çalışana ödenir.

Miktarı: Asgari ücretten az olamaz.

Kısmi Hak Talebinde Makul Bedel

*«İşveren hizmet buluşu üzerinde kısmi hak talep ederse, işverenin buluşu kullanması hâlinde, çalışanın **makul bir bedelin** kendisine ödenmesini isteme hakkı doğar»*

İşveren, hizmet buluşundan doğan hakları talep ettikten sonra buluşun korunmaya değer olmadığını gerekçe göstererek bu bedeli ödemekten kaçınamaz.

Ancak buluşun korunabilir olmadığına ilişkin açılan davada mahkeme bu yönde karar verirse o zaman bedel ödemekten kurtulur.

Bedelin Hesaplanması

- Buluşun ekonomik değeri,
- Çalışanın işletmedeki görevi,
- Buluşun geliştirilmesinde işletmenin katkısı.

Buluşla İlgili Sözleşmeler

Çalışan buluşlarına ilişkin *sözleşme yapma serbestliği*, hizmet buluşlarında patent verilmesi için yapılacak *başvurudan*; serbest buluşlarda ise çalışanın işverene yapacağı *bildirim yükümlülüğünden sonra* başlar.

Toplu Sözleşme Yasağı

Bedel sözleşmeleri çalışanlarla toplu bir şekilde yapılamaz; her bir buluşçuyla ayrı ayrı yapılmalıdır

Emredici kurallara aykırı sözleşme yapılamaz.

Emredici kurallara uygun yapılan sözleşmeler dahi *hakkaniyete aykırı* olabilir; bu sözleşmeler geçersizdir.

Çalışan, sözleşmenin veya bedelin hakkaniyete aykırılığı itirazını, **iş sözleşmesinin sona ermesinden itibaren altı ay** içinde yazılı olarak ileri sürebilir

Kamu çalışanlarının buluşları ise kamu kurumuna aittir. Fakat elde edilecek gelirin en az 1/3'ü buluşçuya verilecektir. Eğer kamu kurumu, ilgili buluşu kendisi kullanırsa, çalışana ödenen net maaşın en çok on katını geçemez.

İşverenin tam hak talebi halinde *patent belgesinin verildiği tarihten* itibaren iki ay içinde taraflar sözleşme imzalayamazlarsa uyuşmazlık tahkim yoluyla çözümlenir

Kamu destekli projelerde geliştirilen buluşların sahibi kural olarak projenin sahibi destekten yararlanandır. Ama bu kişi, hak sahipliği talep ederse, patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Buluşun kullanımından elde edilecek **gelirin paylaşımı sözleşmeyle** belirlenir.

Destekten yararlanan, patent başvurusu yapmazsa buluş kamu kuruluşuna geçer.

ÖRNEK HESAPLAMA

Bedelin hesaplanması

	Buluştan elde edilen kazancın net asgari ücret miktarının						
Buluştun ait olduğu grup	1.000 katına kadarki bölümü için katsayı	1.000 ile 5.000 katı arasında ki miktar için katsayı	5.000 ile 10.000 katı arasındaki ki miktar için katsayı	10.000 ile 25.000 katı arasındaki ki miktar için katsayı	25.000 ile 50.000 katı arasında ki miktar için katsayı	50.000 ile 100.000 katı arasında ki miktar için katsayı	100.000 ile 150.000 katı arasındaki ki miktar için katsayı
1. grup	0,0080	0,0050	0,0040	0,0030	0,0020	0,0010	0,0006
2. grup	0,0040	0,0030	0,0020	0,0016	0,0012	0,0008	0,0005
3. grup	0,0020	0,0015	0,0012	0,0010	0,0008	0,0006	0,0004

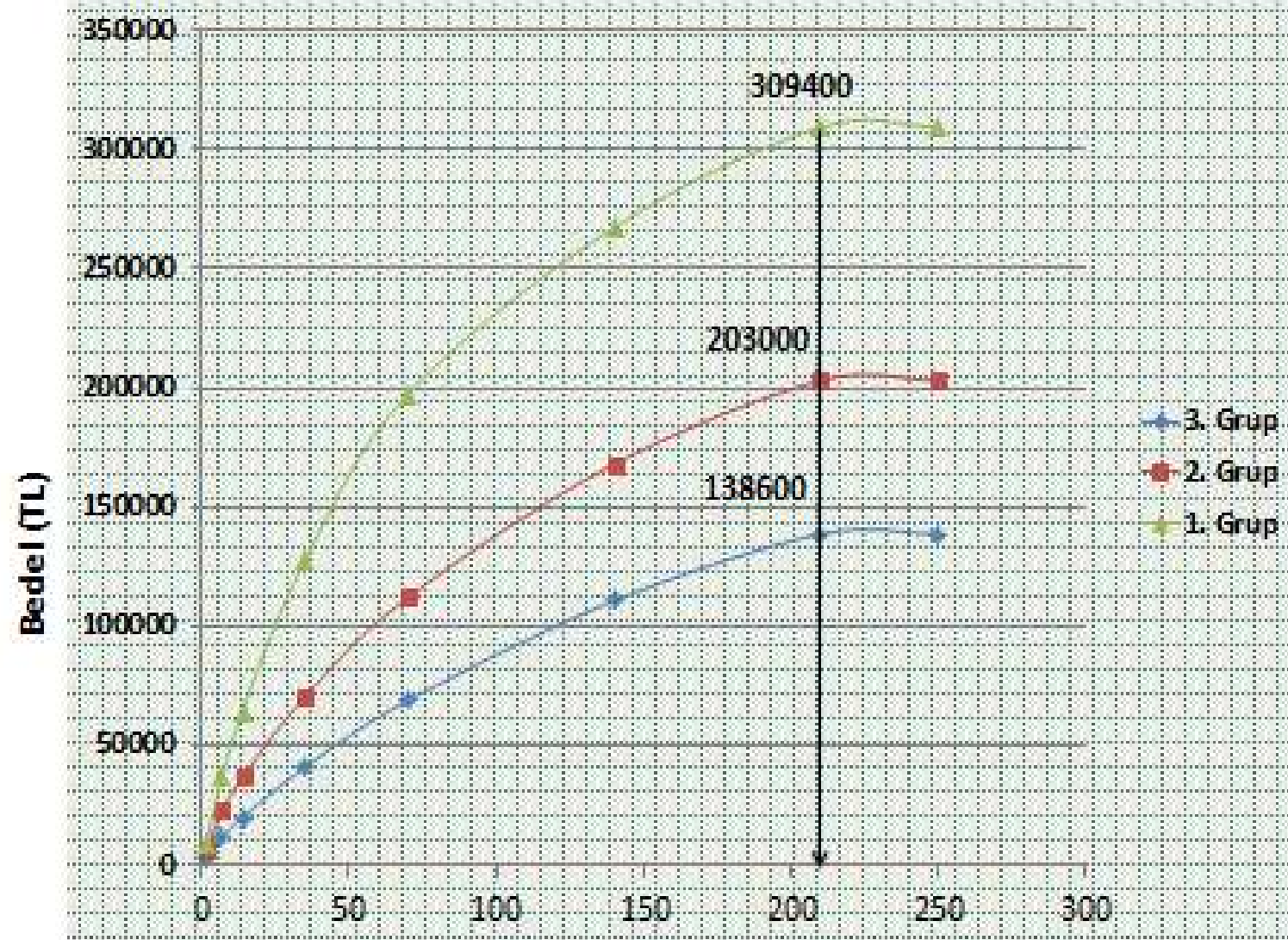
Örnek

- Ürün satış fiyatı 1000 TL
- Buluşun ürünün satış fiyatına katkısı 10 TL
- 1 milyon adet satış
- Buluş değeri: $1000.000 \times 10 = 10$ Milyon

ÖRNEK

- **ÖRNEK 2** – Bu Yönetmeliğin 21 inci maddesine göre çalışana ödenecek bedelin hesaplanması aşağıda örneklendirilmiştir:
- **araştırma ve geliştirme bölümünde** çalışan bir mühendisin işveren tarafından verilen talimatlar doğrultusunda bir buluş gerçekleştirdiği durumda, net asgari ücretin **1.400 TL** olduğu yıl için, buluştan elde edilen kazancın **10 milyon TL** olması halinde, çalışana ödenecek bedel aşağıdaki şekilde hesaplanır:
- a) Öncelikli olarak hizmet buluşunun ait olduğu grup verilen örnek için **üçüncü grup** olarak belirlenir.
- b) Daha sonra buluştan elde edilen kazancın net asgari ücretin miktarının
 - - 1.000 katına kadar olan 1.400.000 TL'ye kadarki bölümü için; 0,0020
 - - 1.000 katı ile 5.000 katı arasındaki 5.600.000 TL'lik bölüm için; 0,0015
 - - 5.000 katı ile 10.000 katı arasındaki 3.000.000 TL'lik bölüm için; 0,0012
- katsayıları belirlenecektir. Bu katsayılar kullanılarak hesaplanan ödenecek bedel aşağıdaki gibidir.
- - 1.400.000 TL'lik kazancın 0,0020 katı: 2.800 TL
- - 5.600.000 TL'lik kazancın 0,0015 katı: 8.400 TL
- - 3.000.000 TL'lik kazancın 0,0012 katı: 3.600 TL
- **TOPLAM : 14.800 TL'dir.**

	BULUŞÇUNUN G		
BULUŞTAN ELDE EDİLEN GELİR (MİLYON TL)	3.GRUP	2.GRUP	1
	BEDEL (TL)		
1,4	2.800	5.600	
7	11.200	22.400	
14	19.600	36.400	
35	40.600	70.000	
70	68.600	112.000	
140	110.600	168.000	
210 ve Üzeri	138.600	203.000	

Almanya Örneği

Alman Çalışan Buluşları Kanunu Bedel Sistemi ve Anlaşmazlıkların Çözümü

Buluşun değeri = net ciro * farazi lisans bedeli

Endüstri	Lisans Oranı
Elektrik	0.5-5 %
Mühendislik ürünleri ve araçları	3-10 %
Kimya	2-5 %
İlaç	2-10 %

Net Ciro	İndirim oranı
€ 0-1.5 milyon	İndirim yok
€ 2-5.5 milyon	20% indirim
€ 30-40 milyon	70% indirim

IV. YÜKSEKÖĞRETİM KURUMUNDA GELİŞTİRİLEN BULUŞLAR

Yükseköğretim kurumlarında *bilimsel çalışma* veya *araştırma* sonucunda gerçekleştirilen buluşların sahibi artık üniversitedir.

Ama buluşun ticarileştirilmesi halinde elde edilecek gelirin en az 1/3'ü buluşçuya verilecektir.

Yükseköğretim Kurumu Kavramı

- Yukarıda metni verilen 2547 sayılı Kanunun 3/1-c hükmünde belirtilen yükseköğretim kurumları,
- Milli Savunma Bakanlığına bağlı yükseköğretim kurumları,
- İçişleri Bakanlığına bağlı yükseköğretim kurumları.

Yükseköğretim Buluşu Kavramı

		SMK	ÇBY
1	Yükseköğretim kurumunda yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda geliştirilen buluşlar	√	√
2	Buluşçunun yükseköğretim kurumunda edindiği deneyim ve çalışmalar sonucunda geliştirilen buluşlar	-	√
3	Yükseköğretim kurumunun araç ve gereçlerinin kullanımı sonucu geliştirilen buluşlar	-	√

*Yükseköğretim kurumunda gerçekleştirilen bilimsel çalışma veya araştırma kavramı, ilgili kurumda yürütülen araştırma veya çalışmalar sonucunda buluşun geliştirilmesine işaret etmektedir. Bu ibare nedeniyle çalışan buluşlarından farklı olarak burada *buluşun gerçekleştirildiği mekanın ve sağlanan imkanların* önemli olduğu kanaatindeyiz.*

Yükseköğretim Kurumunda Edinilen Deneyim ve Çalışmalar Sonucunda Geliştirilen Buluşlar

- Deneyim ?
- Çalışma

Yükseköğretim Kurumunun Araç ve Gereçlerinin Kullanımı Sonucu Geliştirilen Buluşlar

Yükseköğretim kurumunun araç ve gereçleri kullanılarak geliştirilen buluşlar, SMK 121/1 bağlamında *yükseköğretim kurumunda yapılan bilimsel çalışma ve araştırmalar sonucunda geliştirilen buluş* kapsamına girer

- Mülga PatKHK
- SMK

1. Öncelikle varsa **özel kanun hükümleri** uygulanır. Örneğin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda özel bir hüküm varsa artık SMK 121 hükmü uygulanamaz.
2. Özel kanun hükmü bulunmuyorsa SMK 121. madde hükmü uygulanır.
3. SMK 121'de de hüküm bulunmuyorsa SMK 113 - 120 hükümleri uygulanır. Bununla birlikte SMK 115, 116, 118 ve 119/4 hükümlerinin uygulanmayacağı açıkça belirtilmiştir (SMK 121/5).

Öğretim Elemanı, Stajyer ve Öğrencilerin Bir Sözleşme Kapsamında Geliştirdikleri Buluşlar

Teknik sorunların sanayiden, çözümün de yükseköğretim kurumundan geldiği düşünülürse *yükseköğretim kurumu - öğretim elemanı - firma* arasındaki iş ilişkileri iç içe geçebilmektedir.

Öğretim elemanı, öğrenci ve stajyerlerin, diğer kamu kurum veya kuruluşları veya özel kuruluşlarla bir sözleşme kapsamında yaptıkları çalışmalar sonucunda geliştirilen buluşlar üzerindeki hak sahipliğinin belirlenmesinde, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, *sözleşme hükümleri* esas alınır (SMK 121/9; ÇBY 28/3).

SMK 121/9 ve ÇBY 28/3 hükmü, yükseköğretim kurumunda geliştirilmeyen buluşlarla sınırlı olarak uygulanabilir.

*Yükseköğretim kurumunun buluş üzerinde hak iddia etmesi, **buluşun yükseköğretim kurumunda geliştirilmesine** bağlıdır (SMK 121/1).*

Çalışan buluşlarına benziyor

Öğretim elemanı, patent başvurusu yapmışsa bir ay içinde bunu da yükseköğretim kurumuna bildirmekle yükümlüdür.

Yükseköğretim kurumu hak talep edebilir; fakat süresi belli değil.

Hak sahipliği talebine ilişkin *karar tarihinden* itibaren buluş üzerindeki tüm haklar yükseköğretim kurumuna geçer (ÇBY 31/2). Çalışan buluşlarında işverenin tam hak talebinin çalışana ulaşmasıyla birlikte hak geçmektedir (SMK 115/6).

Adın belirtilmesi manevi hakkı saklıdır.

Patent Başvurusu Yapılması

ÇBY'e göre tam hak sahipliği talebine ilişkin yükseköğretim kurumunun karar tarihinden itibaren dört ay içinde başvuru yapılması zorunludur. Taraflar anlaşarak başvuru süresini, iki ay daha uzatmak suretiyle maksimum altı aya çıkarabilir (m. 32/1).

Yükseköğretim kurumu - buluşçu arasında gelir paylaşımı esası benimsenmiştir (SMK 121/8; ÇBY 35).

Paylaşım yapılırken gelirin en az $\frac{1}{3}$ 'ü buluşçuya verilecek şekilde belirlenir (SMK 121/8; ÇBY 35/2) .

Buluştan elde edilen *gelir* ve *ödeme şekli*, yükseköğretim kurumunca hak talebi yapıldıktan sonra taraflarca imzalanacak sözleşme veya benzeri bir hukuki ilişki hükümlerince belirlenir.

Yükseköğretim kurumunun hissesine düşen pay, yükseköğretim kurumunun bütçesine özgelir kaydedilir. Bu gelir başta bilimsel araştırmalar olmak üzere yükseköğretim kurumunun ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılır (SMK 121/8). Harcama yapılırken Ar-Ge, patent tescil işlemleri ile ticarileştirme faaliyetleri için yapılan harcamaların finansmanına öncelik verilir (ÇBY 35/4).

Sır Tutma Yükümlülüğü

SMK 121’de sır saklama yükümlülüğü düzenlenmemekle birlikte yükseköğretim kurumlarında geliştirilen buluşlara uygulanabilir nitelikteki SMK 114/6’ya göre buluşu geliştiren, buluş serbest nitelik kazanmadıkça buluşu gizli tutmakla yükümlüdür.

- Bir buluşun serbest olup olmadığına **yükseköğretim kurumu karar verir**. Buluşçu, yükseköğretim kurumunun hak talebine karşı, bu talebin kendisine ulaşmasından itibaren iki ay içinde buluşun serbest nitelikte oluşu itirazını yapabilir. Buluşçu itirazında ilgili belgeleri de ibraz eder.
- İtiraz, yükseköğretim kurumunun belirlediği birime yapılır. Böyle bir birim belirlenmemişse itiraz rektörlüğe sunulur (ÇBY 33/1).

İtiraz, yükseköğretim kurumu tarafından yazılı gerekçeler belirtilerek karara bağlanır. Aksi halde buluş, serbest hale gelir (SMK 121/4).

İtirazı inceleyecek birim, hak sahipliği kararını veren birimden farklı ve hiyerarşik olarak daha üst konumda olmalıdır (ÇBY 33/1). Bu birim, itirazın yapılmasından itibaren iki ay içinde itiraza ilişkin kararını verir. Aksi halde buluş serbest nitelik kazanır. Verilen karar gerekçesiyle birlikte gecikmeksizin buluşçuya bildirilir (ÇBY 33/2).

- Buluşçu, ret kararından itibaren altmış gün içinde ihtisas mahkemesinde dava açabilir.

V. FAYDALI MODELLER

Küçük buluşlara faydalı model (*petty patent*) belgesi verilir.

- Yenilik
- Sanayiye uygulanabilirlik

Patent koruması gibidir.

Patent; 20 yıl korunur

Faydalı model; 10 yıl korunur.

- Aşağıdaki buluşlara faydalı model belgesi verilemez:
 - i. Biyoteknolojik buluşlar,
 - ii. Kimyasal ve biyolojik maddeler veya kimyasal ve biyolojik usuller ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünler,
 - iii. Eczacılıkla ilgili maddelere veya eczacılıkla ilgili usuller ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünler,
 - iv. Usuller veya bu usuller sonucu elde edilen ürünler.
- Faydalı modellere *araştırma raporu* geldi.

VII. T A S A R I M L A R

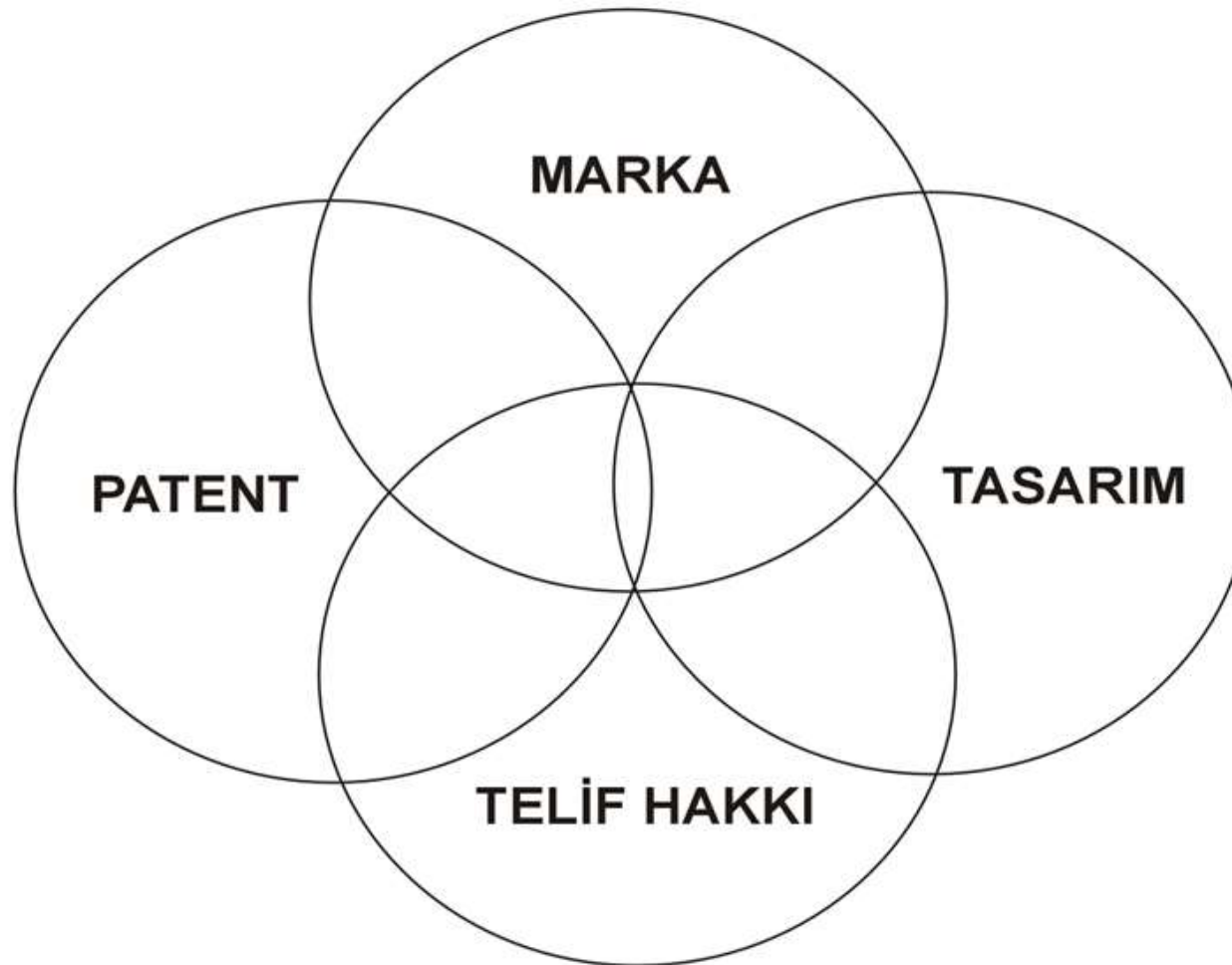
Ürün veya ürün parçasının görünümüne tasarım denir.

Ünlü Philippe Stark Tasarımı

FMH'da Kümülatif Koruma İlkesi

KÜMÜLATİF (ÇOKLU) KORUMA

1. Tescilsiz tasarım koruması da kabul edildi

X tasarımı 1.3.2017'de TR'de kamuya sunuldu

Y tasarımı 1.3.2017'de EU'da kamuya sunuldu

Z tasarımı 1.3.2017'de ABD'de kamuya sunuldu

2. Tescilsiz korumanın kapsamı daha sınırlı tutuldu

3. Görünmeyen parça tasarımları koruma dışında bırakıldı

4. Eşdeğer parça kullanımının önü açıldı

5. Çoklu başvurunun kapsamı genişletildi

6. Başvuru prosedürü kolaylaştırıldı

7. Yeni olmayan tasarımlar tescillenmeyecek

8. Kısmi ret ve kısmi hükümsüzlük kabul edildi

9. Çalışanların tasarımları yeniden düzenlendi:

- i. Tasarımın *önemi* dikkate alınarak tasarımcıya bedel ödenecek; ama iş görme gereği geliştirilen tasarımlar için ödeme yapılmaz.
- ii. Öğretim üyeleri, stajyer ile öğrencilerin yaptığı tasarımlardan elde edilen gelirin en az % 50'si tasarımcıya ödenecek.

10. Kötü niyetli başvuru ve tesciller

- a) İtiraz nedeni,
- b) Hükümsüzlük nedeni.

VIII. ORTAK HÜKÜMLER

1. TPE'ni adı artık **Türk Patent** odu
2. Önceki tarihli hakkın etkisi
3. Hukuki işlemlerin şekli

Ortak Hükümler (Devam)

4. Taklit markalı mallara ekspres imha

5. Türk Patentin kapasitesi artırılıyor

6. Fikri Mülkiyet Akademisi kuruldu

7. Marka ve patent vekillerine dönük düzenleme

8. Teknoloji transferine yeni yaklaşım

9. Tebligatta elektronik sistem

9. Teknoloji transferine yeni yaklaşım

10. Tebligatta elektronik sistem

11. Uluslararası tükenme kabul edildi

Adidas'ın

2017 model ayakkabısı

Almanya'da 1.3.2007'de 100.000 adet piyasaya sunuldu. Ahmet Açıkgöz, Adidas'tan izin almadan bu model ayakkabıları TR'ye ithal edebilir mi?

11. Uluslararası tükenme kabul edildi

Boehringer CNC tezgahı

Almanya'da 1.3.2007'de 10.000 adet piyasaya sunuldu. Ahmet Açıkgöz, Boehringer'den izin almadan bu model tezgahı TR'ye ithal edebilir mi?

TEŞEKKÜRLER...

Av. Dr. Cahit SÜLÜK

www.suluk.com.tr

suluk@suluk.com.tr